

Södertörnsekologernas groddjursprojekt 2008

Bilaga 4: Nykvarn kommun

Södertörnsekologerna
Kommunal naturvårdssamverkan

Södertörnsekologerna är ett samverkansforum för nio kommuner på Södertörn med omnejd.

Rapporten redogör för resultat från ett projekt som är finansierat av Stockholms Läns Landsting och de medverkande kommunerna.

Projektledare, redaktör: Susann Östergård (Stockholms stad).

Projektgrupp: Britta Ahlgren (Botkyrka kommun), Erik Wijnbladh (Haninge kommun), Nicklas Johansson, Thomas Strid och Tiina Laantee (Huddinge kommun), Mikael Essmyren (Nykvarns kommun), Gun Svedman (Nynäshamns kommun), Maria Kavcic och Karina Hälleberg (Salems kommun), Gunilla Hjorth (Stockholms stad), Bo Ljungberg och Bjarne Tuttunen (Södertälje kommun) samt Göran Bardun (Tyresö kommun).

Fälтарbetet har utförts av Ida Ahlbeck och Sebastian Bolander.

Författare: Sebastian Bolander och Södertörnsekologerna.

Expertkontakter: Torbjörn Peterson, Stefan Lundberg (Naturhistoriska Riksmuseet), Joakim Pansar och Mats Nordin (Länsstyrelsen i Stockholms län), Isak Isaksson (Naturskyddsföreningen), Mattias Sterner (Länsstyrelsen i Dalarnas län), Cecilia Journath-Pettersson och Daniel Gustafson (Länsstyrelsen i Örebro län) m.fl.

Läs mer om Södertörnsekologerna på www.sodertornsekologerna.org.

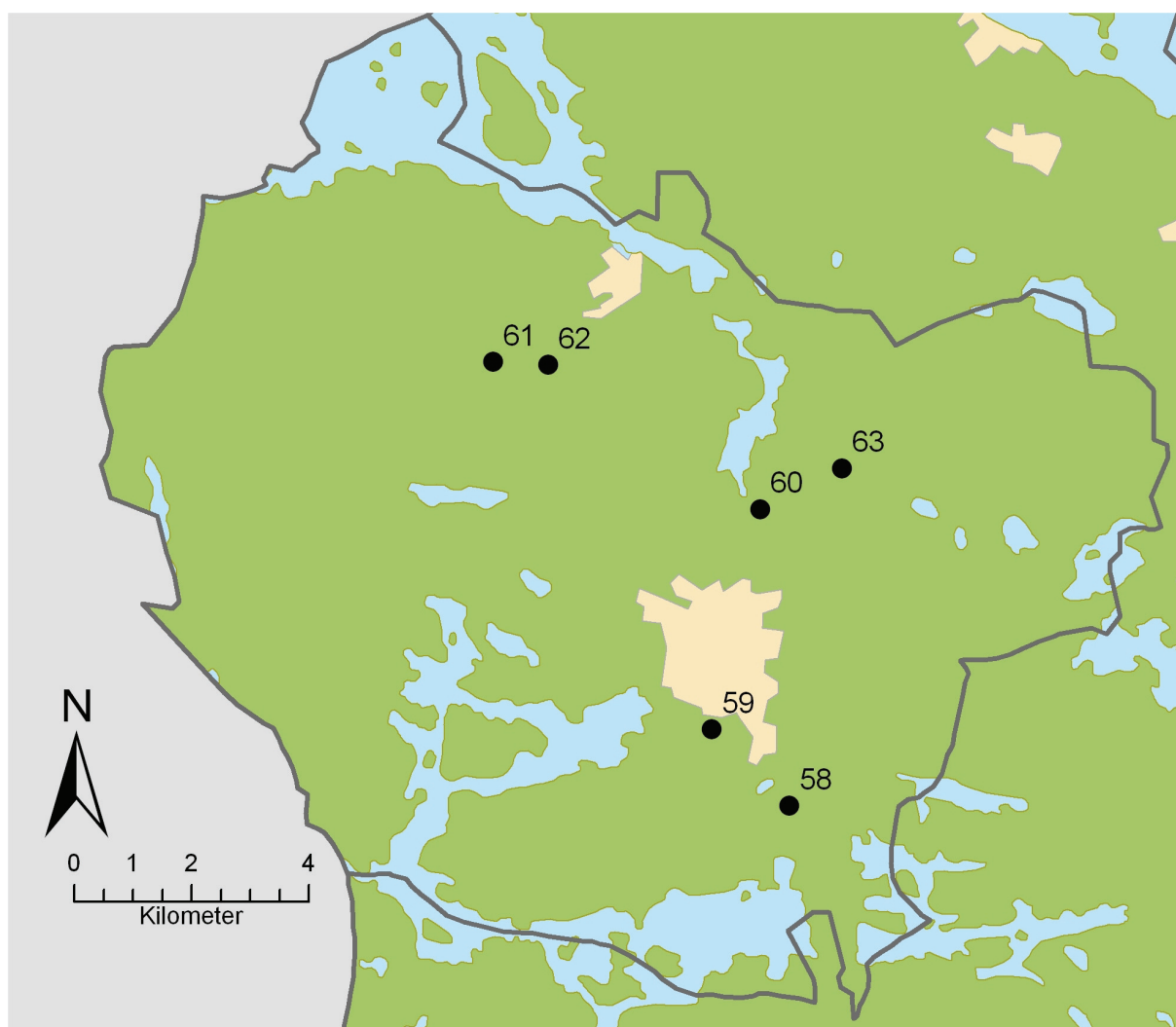
Fotografierna på framsidan visar inventerarna, Sebastian Bolander och Ida Ahlbeck, med större vattensalamander. På bilden högst upp, till höger, syns paddor och nedan, till vänster, är en larv av större vattensalamander. Fotografiet på Sebastian Bolander är taget av Ida Ahlbeck och de övriga bilderna är tagna av Sebastian Bolander.

Utgivningsår: 2009. **Version:** 1: 2009-04-28.

ISSN 1651-856X.

Rapporten finns som pdf på Södertörnsekologernas hemsida.

Sex groddjurslokaler inventerade i NYKVARNS KOMMUN 2008

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sex inventerade groddjurslokaler	3
Inventerade vattentyper	3
Påträffade arter	3
Hot och behov av åtgärder	5
Inventerade lokaler	6
SYDOST OM RIMSJÖN	6
HÖKMOSSEN	6
VIBYNÄS	7
IGELSJÖN	8
SÄTRA GÅRD	9
NORR OM MIAREN	10
Samlad tabell	12

Bilderna visar de groddjur som finns i Nykvarn. Från vänster ses vanlig padda (*Bufo bufo*), åkergroda (*Rana arvalis*), vanlig groda (*Rana temporaria*), större vattensalamander (*Triturus cristatus*) och vanlig vattensalamander (*Triturus vulgaris*). Fotograf: Sebastian Bolander.

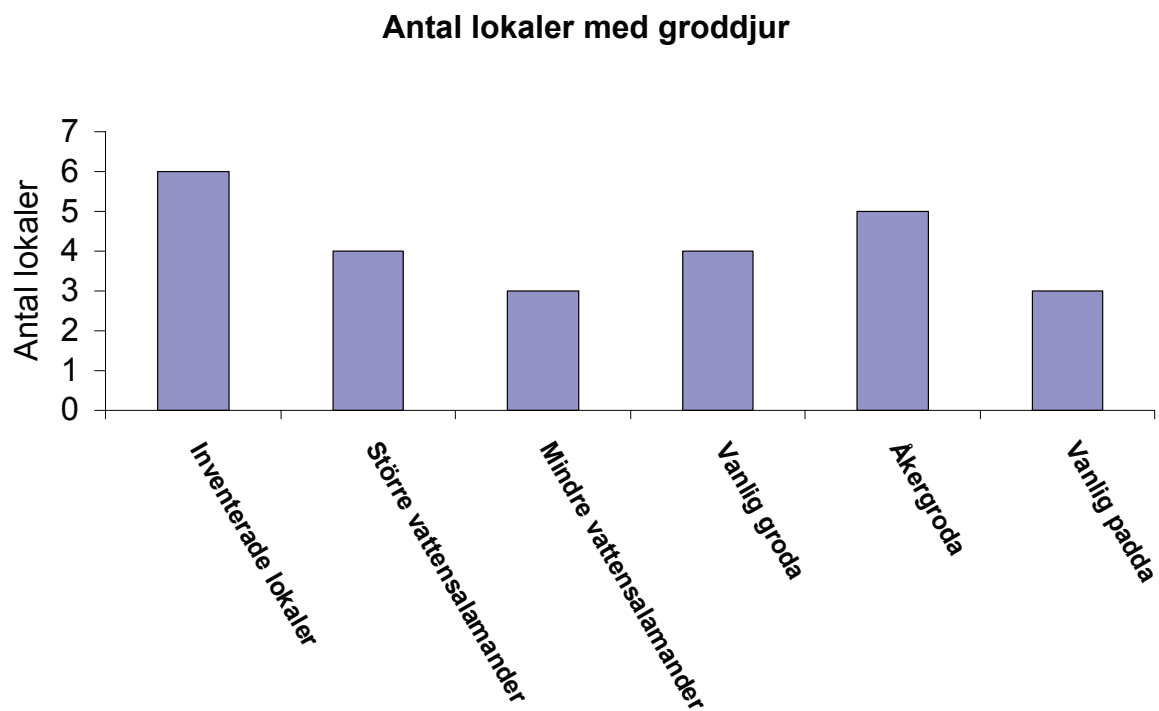
SEX INVENTERADE GRODDJURSLOKALER

Inventerade vattentyper

Vattentyp	Antal lokaler	Namn
Naturligt öppna småvatten	1	Igelsjön
Anlagda småvatten	3	Hökmossen Vibynäs Sätra gård
Öppna kärr	2	SO om Rimsjön N om Miaren
Summa	6	

Påträffade arter

Art	Antal lokaler där arten påträffats				Vattentyp
	Adult		larv		
	Antal lokaler	andel (%)	Antal lokaler	andel (%)	
Större vattensalamander	4	67	1	17	Anlagt småvatten (1 lokal) Naturligt öppna småvatten (2 lokaler) Öppna kärr (2 lokaler)
Mindre vattensalamander	3	50	0	0	Anlagt småvatten (1 lokal) Naturligt öppet småvatten (1 lokal) Öppet kärr (1 lokal)
Vanlig groda	4	67	3 Obs. larv obestämd svanslös art	50	Anlagda småvatten (3 lokaler) Naturligt öppna småvatten (2 tjärnar) Öppet kärr (1 lokal)
Åkergroda	5	83	3 Obs. larv obestämd svanslös art	50	Anlagda småvatten (2 lokaler) Naturligt öppet småvatten (1 lokal) Öppna kärr (2 lokaler)
Vanlig padda	3	50	3 Obs. larv obestämd svanslös art	50	Anlagda småvatten (2 lokaler) Öppet kärr (1 lokal)

Bilden visar större vattensalamander (nederst) och mindre vattensalamander (överst). Fotografi: Sebastian Bolander.

Hot och behov av åtgärder

Följande hot mot groddjuren finns på de inventerade lokaler:

- Uttorkning av leklokaler
- Predation av fisk
- Biltrafik

Uttorkning av leklokaler – aktuellt vid tre undersökta lokaler

Lokalerna SO om Rimsjön, Igelsjön och N om Miaren hotades av uttorkning av de delar där groddjur påträffats.

Förslag till åtgärd: Lekvattnen restaureras eller djupare delar grävs där vattnet kan hållas kvar under hela groddjurens vattenlevande stadium, dvs. under mars/april till september. Vid restaurering eller modifiering av det befintliga lekvattnet är det viktigt att man ej gör ett för stort ingrepp, utan endast stör en del av lekvattnet. Organismer kan sedan ta sig från den ostörda delen till den modifierade och i viss mån återskapa den ursprungliga artsammansättningen. Lösningen kan även vara att anlägga nya dammar intill den befintliga lokalen.

Predation från fisk – aktuellt vid Vibynäs

På en lokal påträffades en död gädda. Fiskar medför predation på adulter av salamandrar samt ägg och larver av groddjur.

Förslag till åtgärd: Anlägg fiskfria dammar intill de befintliga lekvattnen. Då det i dag på flera platser anlagts dammar av olika typer (bland annat groddammar), bör utförandet och resultaten av dessa studeras innan det bestäms hur och var den nya dammen skall anläggas.

Biltrafik – aktuellt SO om Rimsjön

På lokalen SO om Rimsjön groddjuren av trafiken under vandringen till och från leklokalerna.

Förslag till åtgärd: Genom att anlägga grodtunnlar och/eller ledstaket samt genom att sätta upp varningsskyltar på de aktuella vägsträckorna kan problemen minskas.

INVENTERADE LOKALER

SYDOST OM RIMSJÖN

Id: 58

Position:

X: 6560261

Y: 1594219

Påträffade arter:

Större vattensalamander

Vanlig groda

Åkergröda

Vattentyp:

Öppet kärr

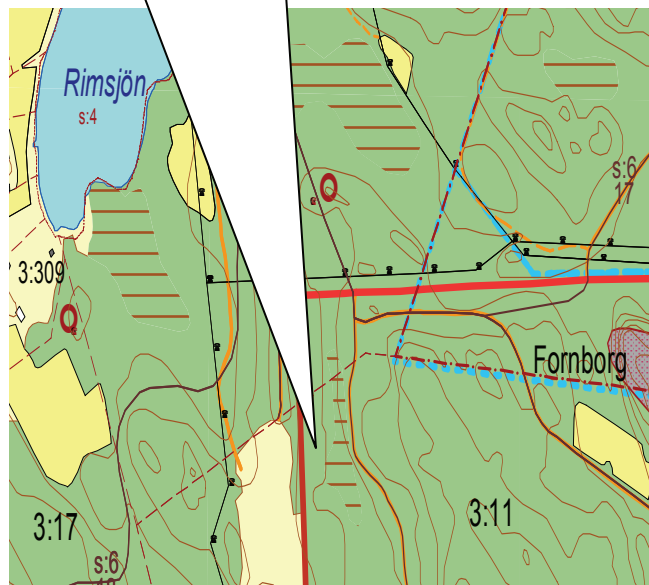

Hot:

Vandring till och från kärret begränsas av trafik på tre sidor runt kärret. Uttorkning är ett stort hot mot reproduktionsframgången. Skogsgallring invid kärret pågick under inventeringen.

Förslag till Åtgärder:

Anlägg grodtunnlar. Utred möjligheterna att fördjupa våtmarken för att garantera vatten under groddjurslarvernas vattenlevande period.

Lokalbeskrivning:

Tuvkärr i barrskogsdominerat blandskogsparti nära vägkorsning. Kärret är cirka 500 m² stort och 0,5 meter djupt.

Alar och gråvide växer i och runt kärret, liksom starr och bredkaveldun. Stränderna är flacka och lokalen är måttligt beskuggad. Spridningsmöjligheter till andra våtmarker söderut, liksom övervintringsmöjligheterna, bedöms som goda. Dock begränsas spridning väster- och norrut av hårt trafikerade vägar, samt österut i viss mån av mindre väg.

Gallring av skog pågick under inventeringen precis i anslutning till kärret. I juni 2008 var lokalen uttorkad.

HÖKMOSSEN

Id: 59

Position:

X: 6561517

Y: 1592854

Påträffade arter:

Vanlig groda

Åkergroda

Vattentyp:

Anlagt småvatten

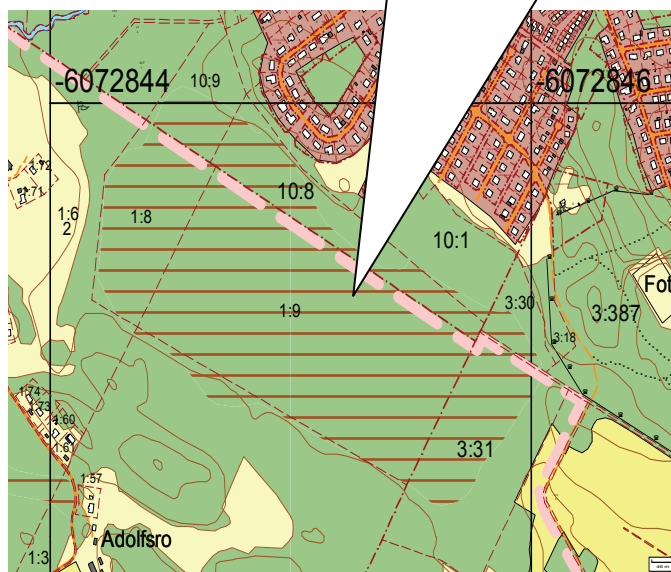

Hot:

Till synes inga hot.

Förslag till åtgärder:

Inga åtgärder anses
nödvändiga.

Lokalbeskrivning:

Lokalen ligger i en stor tallskogsmosse på 30-40 hektar, som i norr avgränsas av ett villaområde och i söder av barrskog.

Torvgravar går i öst-västlig riktning och en del av gravarna har mycket branta kanter. Trots stort antal vattensamlingar är inte alla lämpliga groddjurslokaler på grund av de branta kanterna, som ger svårigheter att komma ur vattnet. De flesta vattnen bedöms dock som bra ur groddjurssynpunkt. I sydöstra delen finns gravar med något flackare stränder, där ligger den inventerade lokalen, cirka 120 kvadrat meter stor och 0,5 meter djup. Kaveldun, starr, vitmossa och vass växer i vattnet. Stränderna är flacka och lokalen är måttligt beskuggad.

VIBYNÄS

Id: 60

Position:

X: 6565293

Y: 1593554

Vattentyp:

Anlagt småvatten

Påträffade arter:

Vanlig groda

Vanlig padda

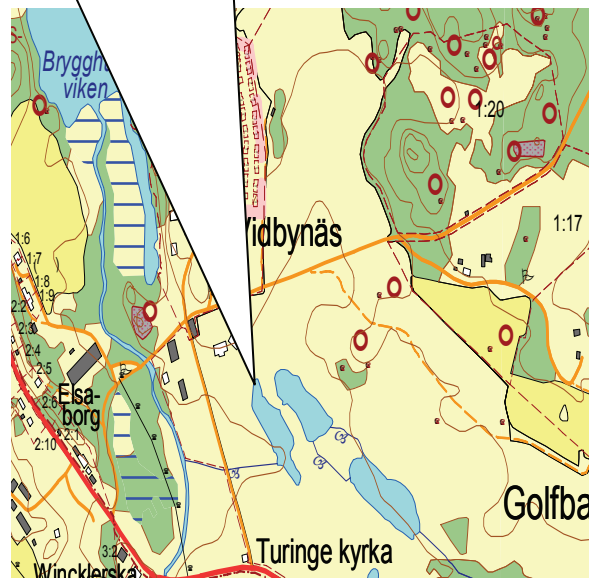

Hot:

Fisk som kan äta groddjur.

Förslag till åtgärder:

Ta bort fisk från dammen så att de inte kan äta groddjur och dess larver. Genom att sätta in vandringshinder i form av galler, kan problemet minskas.

Lokalbeskrivning:

Golfbanedamm vid hål 18 Axa, på Vibynäs golfbana.

Vass, bredkvaldun samt gäddnate växer i vattnet. Lokalen ligger nära två andra dammar. Stränderna är mestadels flacka och lokalen är ej beskuggad. Spridningsmöjligheter till andra våtmarker bedöms som goda. En död gädda påträffades vid inventeringen. Troligen finns fisk i dammen.

Då salamandrar i första hand väljer vatten utan fisk, kan dessa ha valt en annan damm på golfbanan för sin lek. Detta kan vara anledningen till att inga salamandrar påträffades.

IGELSJÖN

Id: 61

Position:

X: 6567648

Y: 1588913

Vattentyp:

Naturligt öppet småvatten

Påträffade arter:

Större vattensalamander

Mindre vattensalamander

Åkergroda

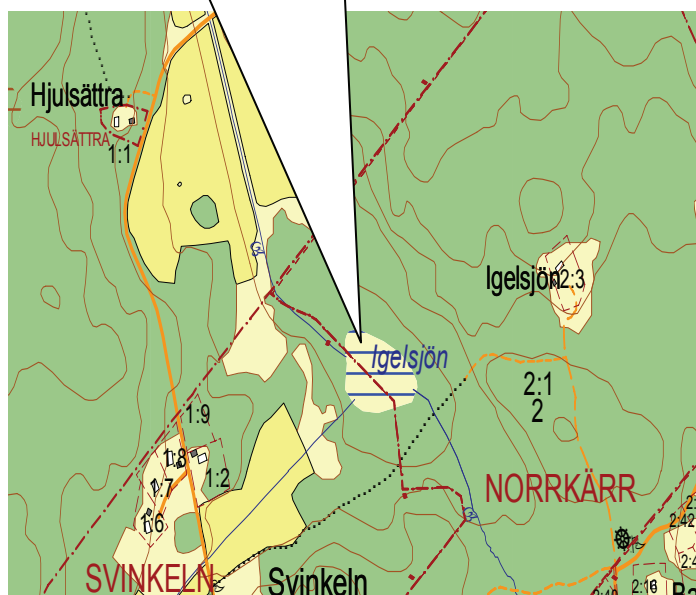

Hot:

Uttorkning, i juli 2008 var vattennivån låg på lokalen. Eventuellt finns predation av vildsvin på groddjuren under landfasen.

Förslag till åtgärder:

Det vore lämpligt att fördjupa våtmarken för att garantera vatten för larverna under sommaren.

Lokalbeskrivning:

Skogssjö som är starkt igenväxt med gungfly.

Bara en liten del öppen vattenyta finns kvar cirka 60 kvadrat meter och 0,5 meter djup. Bredkaveldun, vass och vitmossa växer i sjön. Barrskogsdominerad blandskog runt om samt åkermark lite längre bort. Stränderna är flacka och lokalen är marginellt beskuggad. Eventuellt finns predation från vildsvin på groddjuren, då tydliga spår av svin samt en utfodringsplats finns nära våtmarken. Inga adulter av större vattensalamander påträffades, larver av arten fångades dock i början av juli.

Lokalen hade betydligt sänkt vattennivå i juli.

SÄTRA GÅRD

Id: 62

Position:

X: 6567634

Y: 1589856

Vattentyp:

Anlagt småvatten

Påträffade arter:

Större vattensalamander

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Åkergroda

Vanlig padda

Hot:

Inga hot observerades.

Förslag till åtgärder:

Det vore lämpligt att röja sly runt dammen för att öppna upp för solinstrålning.

Lokalbeskrivning:

Gårdsdamm på Sättra gård i Östra kumla, cirka 40 kvadrat meter stor och 1 meter djup.

I vattnet växer bredkaveldun, kråklöver och starr. Kring dammen finns en gårdsplan med stall och hus. I omgivningen växer barrskogsdominerad blandskog. Stränderna är något branta och lokalen är måttligt beskuggad.

NORR OM MIAREN

Id: 63

Position:

X: 6566037

Y: 1594926

Vattentyp:

Öppet kärr

Påträffade arter:

Större vattensalamander

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Åkergroda

Vanlig padda

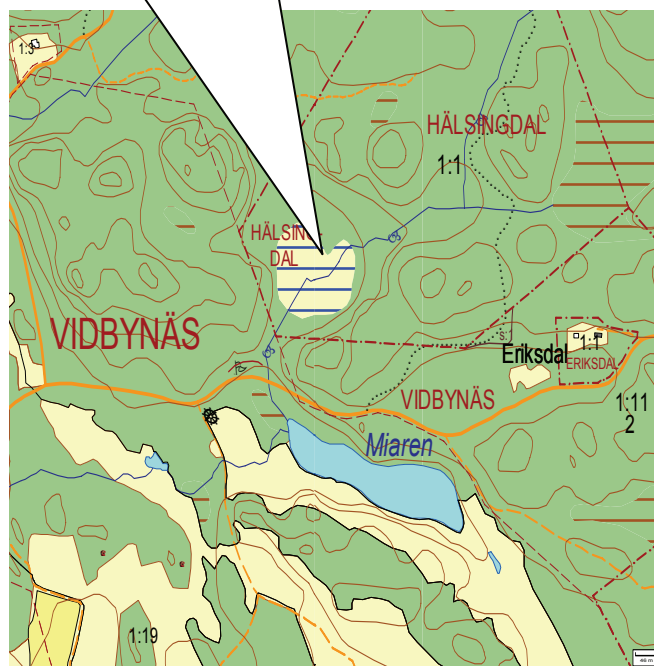

Hot:

Uttorkning, i juni 2008 var lokalen nästan helt uttorkad.

Förslag till åtgärder:

Det vore lämpligt att utreda om det är möjligt att fördjupa våtmarken för att garantera vatten till larverna under sommaren.

Lokalbeskrivning:

Vattensamling, cirka 300 kvadrat meter stor och 0,7 meter djup.

Lokalen är placerad i barrskogsdominerad blandskog med hygge i sydväst. Stränderna är flacka och lokalen är måttligt beskuggad. Västra stranden består av gungfly. I vattnet växer vass och starr.

I juni 2008 var lokalen nästan helt uttorkad.

SAMLAD TABELL

Data om de lokaler som inventerades i Nykvarns kommun. Tc =större vattensalamander, Tv =mindre vattensalamander, Rt =vanlig groda, Ra =åkergroda, Bb= vanlig padda, ob=obestämd. Obestämda groddjur anges som stjärtgroddjur (salamandrar) eller stjärtlösa (grodor eller padda).

ID	LOKAL	VATTENT YP	FÖREKOMST				Adulta groddjur							SPEL				ÄGG-SAMLINGAR				LARVER							
Nr	Namn		1=ja	0= nej				Maximalt antal vid besök.							förekomst eller ej (1/0)				Maximalt antal vid besök				Maximalt antal vid besök. Antal TC och Tv uppskattat m.hj.a. z-hävning samt visuell observation dagtid. Antal Rt, Ra och Bb uppskattat via visuell observation nattetid.Klasser: 0, 1-50. 51-100, 101-200, >200.						
			Tc	Tv	Rt	Ra	Bb	Tc	Tv	T ob	Rt	Ra	R ob	Bb	Rt	Ra	Bb	Tc	Tv	Stjärt-groddjur	Rt	Ra	Bb	Stjärtlösa groddjur					
58	SO om Rimsjön	Öppet kärr	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	4	0	0	51-100				
59	Hök-mossen	Anlagt småvatten	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	-	-	0	0	0	0				
60	Vibynäs	Anlagt småvatten	0	0	1	0	1	0	0	0	6	0	0	21	0	0	1	0	0	-	-	0	0	0	1-50				
61	Igelsjön	Naturligt öppet småvatten	1	1	0	1	0	0	13	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	>50	0	0	0				
62	Sätra gård	Anlagt småvatten	1	1	1	1	1	>25	2	0	0	2	0	1	1	0	0	1	0	1-	0	0	0	0	0				
63	N om Mlaren	Öppet kärr	1	1	0	1	1	1	9	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	>200	0	0	5				

Södertörnsekologerna är ett forum för regional samverkan mellan kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Stockholm, Södertälje och Tyresö.

Södertörnsekologerna har sedan 1990 kartlagt växt- och djurarter, ekosystem och naturvärden samt på andra sätt arbetat med naturvård på Södertörn med omnejd.

År 2008 har Södertörnsekologerna med finansiering från kommunerna och Stockholms Läns Landstings miljöanslag inventerat groddjur på 151 platser.

Vanlig padda

Bufo bufo

Åkergröda

Rana arvalis

Vanlig gröda

Rana temporaria

Större vattensalamander

Triturus cristatus

Mindre vattensalamander

Triturus vulgaris

 Regionplane- och trafikkontoret
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

tyresö kommun

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN